

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-101

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-101 : FOUNDATIONS OF LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Outline the efforts of UNESCO of the Development of Libraries.
- (b) Write the activities of R.R.R.L.F.
- (c) Give advantages of Reading Habits.
- (d) Give importance of Extension Activities.
- (e) Explain the advantages of Public Relation in a Library.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain various Extension Activities provided by the Public Library.
- (b) "Libraries are Social Organisation." Discuss.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain First Law of Library Science.
- (b) Explain the relationship between Library and Education.

[4311]-101/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-101

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) ग्रंथालयांच्या विकासाकरिता युनेस्को ने केलेल्या प्रयत्नाची रूपरेषा स्पष्ट करा.
- (ब) आर. आर. आर. एल. एफ. (R.R.R.L.F.)ची कार्ये लिहा.
- (क) वाचनाच्या सवयीचे फायदे द्या.
- (ड) विस्तारित सेवांचे महत्त्व द्या.
- (इ) जनसंपर्काचे ग्रंथालयात फायदे स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) सार्वजनिक ग्रंथालयानी पुरविलेल्या विविध विस्तारित कार्ये स्पष्ट करा.
- (ब) “ग्रंथालये सामाजिक संस्था आहेत.” चर्चा करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ग्रंथालय शास्त्राचे पहिले सूत्र स्पष्ट करा.
- (ब) ग्रंथालये व शिक्षण यामधील संबंध स्पष्ट करा.

[4311]-101/2

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-102

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-102 : LIBRARY ORGANISATION

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Enlist various functions of an Acquisition Section.
- (b) Write a note on 'Kardex'.
- (c) Mention the functions of 'GOC'.
- (d) Mention any five Book Selection Tools.
- (e) State the importance of Accession Register.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the Three Card System of Dr. Ranganathan.
- (b) Discuss in brief the various methods of Acquisition of Periodicals.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Describe in detail the Newark Charging System.
- (b) Discuss in detail the various Stock Verification Methods.

[4311]-102/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-102

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) खरेदी विभागाच्या विविध कार्यांची यादी द्या.
- (ब) कार्डेक्सवर टीप लिहा.
- (क) गुड ऑफिसेस कमिटीची (GOC) कार्ये लिहा.
- (ड) ग्रंथ निवडीच्या कोणत्याही पाच साधनांची नावे सांगा.
- (इ) दाखल नोंदवहीचे महत्त्व विशद करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) डॉ. रंगनाथन यांची तीन कार्डे पद्धती स्पष्ट करा.
- (ब) नियतकालिके उपार्जित करण्याच्या विविध पद्धतींची थोडक्यात चर्चा करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) नेवार्क देवघेव पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करा.
- (ब) ग्रंथसंग्रह मोजणीच्या विविध पद्धतींची सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-103

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-103 : REFERENCE SERVICE

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by 'Fact-finding' type of Reference Question ? Give two examples.
- (b) Explain Conservative Theory of Reference Service.
- (c) Define the term Literature Search.
- (d) Enumerate the qualities of Reference Librarian.
- (e) What is the difference between Reference Service and Referral Service ?

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the nature of Reference Service in a University Library.
- (b) What are the types of Reference Questions ? Explain any two of them.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Write in detail the Theories of Reference Service as described by Samuel Rothstein.
- (b) Explain the nature of Reference Service in a Public Library.

[4311]-103/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-103

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्नांना सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) 'वस्तुस्थितीविषयक माहिती' संदर्भ प्रश्न (Fact-finding Reference Question) म्हणजे काय ? कोणतीही दोन उदाहरणे द्या.
- (ब) पारंपारिक संदर्भ सेवेचा सिद्धान्त (Conservative Theory) स्पष्ट करा.
- (क) वाङ्मय शोध (साहित्य शोध) या संज्ञेची व्याख्या लिहा.
- (ड) संदर्भ ग्रंथपालांच्या अंगी कोणते गुण असावेत, त्यांची यादी लिहा.
- (इ) संदर्भ सेवा व रेफरल सेवा ह्यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) विद्यापीठ ग्रंथालयात दिली जाणाऱ्या संदर्भ सेवेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (ब) संदर्भ प्रश्नांचे विविध प्रकार कोणते ? कोणतेही दोन संदर्भ प्रश्न स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) सॅम्युएल रॉथस्टिन ह्यांनी वर्णन केलेल्या संदर्भ सिद्धान्तांचे सविस्तर वर्णन करा.
- (ब) सार्वजनिक ग्रंथालयात दिल्या जाणाऱ्या संदर्भ सेवेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

[4311]-103/2

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-104

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-104 : INFORMATION SCIENCE

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers is 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by Documentation ? State its type.
- (b) Enlist the sources covered under Primary Sources of Information.
- (c) Write down the advantages of Electronic Information Sources.
- (d) Define 'Standards'.
- (e) Enumerate various Approaches to Information.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain in detail the need of Documentation in a Special Library.
- (b) Describe various techniques of accessing the needs of the Users.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Discuss in detail the importance of Use Study and User Study in Library.
- (b) Enlist different Categories of Information Sources and describe the features of Tertiary Sources giving examples.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-104

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) 'प्रलेखन' म्हणजे काय ? ते सांगून त्याचे प्रकार सांगा.
- (ब) प्राथमिक प्रलेखांतर्गत येणाऱ्या प्रलेखांची यादी द्या.
- (क) इलेक्ट्रॉनिक माहिती साधनांचे फायदे लिहा.
- (ड) 'प्रमाणके' यांची व्याख्या द्या.
- (इ) माहितीचे विविध दृष्टिकोण विशद करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) विशेष ग्रंथालयात प्रलेखनांची गरज सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ब) उपभोक्त्यांच्या माहितीच्या गरजा जाणून घेण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ग्रंथालयात उपयोग अभ्यास (Use Study) व उपयोजक अभ्यास (User Study) यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ब) माहिती साधनांचे विविध प्रकार नमूद करून तृतीयक माहिती साधनांची सोदाहरण चर्चा करा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-105

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-105 : KNOWLEDGE ORGANISATION - A (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Define the term 'Basic Subject'.
- (b) Write a note on Index of Classification Scheme.
- (c) Tree of Porphyry
- (d) Difference between Classification and Division.
- (e) Define the Modes of Formation of Subjects Fission and Fusion.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the Universe of Knowledge as mapped in Colon Classification.
- (b) What is meant by Book Number ? Explain the importance of it in a Call Number.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain the importance of Classification in Libraries.
- (b) What are the special features of Book Classification ? Explain it in detail.

[4311]-105/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-105

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) 'मूळ विषय' या संज्ञेची व्याख्या लिहा.
- (ब) वर्गीकरण पद्धतीच्या निर्देशावर टीप लिहा.
- (क) पॉर्फिरिचा वृक्ष
- (ड) वर्गीकरण व विभाजन यातील फरक लिहा.
- (इ) फिज्यन व फ्युजन या विषय निर्मितीच्या प्रकारांची व्याख्या लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) कोलन वर्गीकरण पद्धतीमधील ज्ञान विश्वाच्या रचनेविषयी स्पष्टीकरण लिहा.
- (ब) ग्रंथांक म्हणजे काय ? बोधांकामध्ये त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ग्रंथालयातील वर्गीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ब) ग्रंथवर्गीकरणाची वैशिष्ट्ये कोणती ? ती सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-106

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-106 : DOCUMENT DESCRIPTION - A (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Explain the role of Catalogue in Cataloguing.
- (b) What is meant by an 'OPAC' ?
- (c) What are the qualities of a Good Library Catalogue ?
- (d) Explain the importance of Title Page in Cataloguing.
- (e) Define the term 'Bibliography'.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) What are objectives and functions of Library Catalogue ?
- (b) What is Main Entry ? Explain the structure of Main Entry according to AACR 2.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain in detail how to read a Book Technically ?
- (b) What are various kinds of Entries in Classified Catalogue Code ? Explain in detail.

[4311]-106/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-106

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) तालिकीकरणात तालिकाकाराची भूमिका स्पष्ट करा.
- (ब) ओपॅक म्हणजे काय ते लिहा.
- (क) आदर्श तालिकेचे गुणधर्म कोणते ?
- (ड) तालिकीकरणात शीर्षक पृष्ठाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (इ) ग्रंथसूची या संज्ञेची व्याख्या लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) ग्रंथालय तालिकेची उद्दिष्टे व कार्ये कोणती ते लिहा.
- (ब) मुख्य नोंद म्हणजे काय ? AACR 2नुसार केल्या जाणाऱ्या प्रमुख नोंदीची रचना स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) 'ग्रंथाचे तांत्रिक वाचन' हे कार्य सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- (ब) वर्गीकृत तालिका संहितेतील विविध प्रकारच्या नोंदी कोणत्या ? त्यांची सखोल माहिती द्या.

[4311]-106/2

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-107

B. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-107 : INFORMATION TECHNOLOGY : BASICS (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Write note on First Generation of Computer.
- (b) List out various Parts of Computer with examples.
- (c) What is Application Software ? Give examples.
- (d) Write note in INFLIBNET.
- (e) Differentiate between MS-DOS and MS-WINDOWS Operating System.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) What is Computer Network ? Explain various Topologies of Network with examples.
- (b) Write a detailed note on 'History of Computers'.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Discuss in detail need and advantages of Computerisation in Libraries.
- (b) What is Information Technology ? Describe various Components of IT.

[4311]-107/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-107

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) संगणकाच्या पहिल्या पिढीवर टीप लिहा.
- (ब) संगणकाच्या विविध भागांची उदाहरणासहित यादी द्या.
- (क) ॲप्लिकेशन आज्ञावली म्हणजे काय ? उदाहरणे द्या.
- (ड) इन्फ्लिबनेट (INFLIBNET) वर टीप लिहा.
- (इ) एम.एस. डॉस (MS-DOS) व एम.एस. विंडोज (MS-WINDOWS) यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) संगणकीय जाळे म्हणजे काय ? संगणकीय जळ्यांच्या विविध टोपॉलॉजीज (Topologies) सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (ब) 'संगणकाचा इतिहास' यावर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ग्रंथालयातील संगणकाची गरज व त्याचे फायदे यावर चर्चा करा.
- (ब) 'माहिती तंत्रज्ञान' (Information Technology) म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या विविध घटकांचे वर्णन करा.

[4311]-107/2

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-201

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-201 : LIBRARY SYSTEMS

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Enlist functions of I.L.A.
- (b) State functions of I.F.L.A.
- (c) State the need for Library Legislation.
- (d) Mention Services provided by University Libraries.
- (e) State advantages of Library Co-operation.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain need and forms of Resource Sharing.
- (b) Describe in detail the objectives and activities of L.A.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain the salient features of Maharashtra State Public Libraries Act, 1967.
- (b) State different types of Libraries and discuss in detail functions and services provided by Special Library.

[4311]-201/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-201

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे द्या : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) आय.एल.ए. (ILA)च्या कार्याची यादी द्या.
- (ब) इफ्ला (IFLA)चे कार्य स्पष्ट करा.
- (क) ग्रंथालय कायद्याची आवश्यकता सांगा.
- (ड) विद्यापीठीय ग्रंथालयाद्वारे पुरविण्यात येणाऱ्या सेवा नमूद करा.
- (इ) ग्रंथालय सहकाराचे फायदे सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) साधनाच्या वाटणीचे गरज व स्वरूपे स्पष्ट करा.
- (ब) एल.ए. च्या ध्येयांची व कार्याचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) महाराष्ट्र राज्य सार्वजनिक ग्रंथालय कायदा, १९६७ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ब) ग्रंथालयांचे निरनिराळे प्रकार सांगून विशेष ग्रंथालयाचे कार्य व सेवांची सखोल चर्चा करा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-202

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-202 : LIBRARY MANAGEMENT

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Enlist various types of Library Binding.
- (b) What is meant by Human Resource Management ?
- (c) State the functions of Library Committee.
- (d) Enlist the Components of an Annual Report.
- (e) State any five Enemies of Books.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Discuss the importance of Library Rules and Regulations.
- (b) Explain in brief the principles of Scientific Management.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) What is meant by Library Budget ? Describe in brief the various types of Library Budgets.
- (b) Discuss in detail various functions of Management. State their applications in Library and Information Centres.

[4311]-202/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-202

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) ग्रंथ बांधणीचे विविध प्रकार नमूद करा.
- (ब) मानवी साधन-संपत्ती म्हणजे काय ?
- (क) ग्रंथालय समितीची कार्ये विशद करा.
- (ड) वार्षिक अहवालाचे घटक नमूद करा.
- (इ) ग्रंथाच्या कोणत्याही पाच शत्रूंची नावे लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) ग्रंथालयांचे नियम व नियमावलीच्या आवश्यकतेची चर्चा करा.
- (ब) शास्त्रीय व्यवस्थापनाची सूत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) ग्रंथालय अर्थसंकल्प म्हणजे काय ? ग्रंथालय अर्थसंकल्पाचे विविध प्रकार थोडक्यात वर्णन करा.
- (ब) व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यांची सखोल चर्चा करा. ग्रंथालय आणि माहिती केंद्रामधील त्यांचे उपयोजन विशद करा.

[4311]-202/2

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4311]-203

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-203 : REFERENCE SOURCES

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Define Bibliography of Bibliography and give two examples.
- (b) Differentiate in short, between a General Book and a Reference Source.
- (c) What is meant by Database ? Enumerate various types of Databases.
- (d) Differentiate the scope of following sources :
Europa Yearbook and India : A Reference Manual.
- (e) Write the nature of arrangement of Ulrich's International Periodicals' Directory.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain Concept of 'Bibliographic Control' and describe Bibliographic Control Activities of ICSSR (Indian Council of Social Sciences Research).
- (b) Write in detail, an essay on User Education.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What are the criteria to evaluate Reference Sources ? Explain the need for evaluating Reference Sources in a Library.
 - (b) Compare the scope of following Reference Sources :
(Any Three)
 - (i) Manorama Yearbook - The Stateman's Yearbook
 - (ii) The New Encyclopedia Britannica - Encyclopedia of Library and Information Science
 - (iii) Dictionary of National Biography, Ed. by S.P. Sen - Dictionary of National Biography - U.K.
 - (iv) Marathi Vishwa Kosh - Samaj Vidnyan Kosh by S.M. Garge
 - (v) INB - BNB
 - (vi) Books in Print - Cummulative Book Index
-

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[4311]-203

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) सूचींची सूचींची व्याख्या लिहा व कोणतेही दोन उदाहरणे द्या.
- (ब) सामान्य ग्रंथ व संदर्भ साधन यातील फरक थोडक्यात लिहा.
- (क) डेटाबेस म्हणजे काय ? विविध प्रकारच्या डेटाबेसेसची यादी लिहा.
- (ड) खालील साधनांच्या व्याप्तीतील फरक स्पष्ट करा :
युरोपा इयरबुक आणि इंडिया : अ रेफरन्स मॅन्युअल
- (इ) वूलरिक्स इंटरनॅशनल पिरियॉडिकल्स डिरेक्टरीच्या रचनेचे स्वरूप लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[10]

- (अ) 'सूचीय नियंत्रण' ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि आय.सी.एस.एस.आर. (Indian Council of Social Sciences Research)चे सूचीय नियंत्रण कार्याचे वर्णन करा.
- (ब) वाचक (उपयोजक) प्रशिक्षणावर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक)

[15]

- (अ) संदर्भ साधनांच्या मूल्यमापनाचे निकष कोणते ? ग्रंथालयात संदर्भ साधनांच्या मूल्यमापनाची गरज स्पष्ट करा.
- (ब) खालील संदर्भ साधनांच्या व्याप्तीची तुलना करा : (कोणतेही तीन)
- (i) मनोरमा इयरबुक - द स्टेटमन्स इयरबुक
- (ii) दी न्यू एन्सायक्लोपिडिया ब्रिटानिका - एन्सायक्लोपिडिया ऑफ लायब्ररी अँड इन्फर्मेसन सायन्स
- (iii) डिक्शनरी ऑफ नॅशनल बायोग्राफी, संपा. एस.पी. सेन व डिक्शनरी ऑफ नॅशनल बायोग्राफी - यू.के.
- (iv) मराठी विश्वकोश - समाजविज्ञान कोश - संपा. स. मा. गर्गे
- (v) आयएनबी - बीएनबी
- (vi) बुक्स इन प्रिंट - क्युम्युलेटिव्ह बुक इंडेक्स
-

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-204

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-204 : DOCUMENTATION TECHNIQUES AND SERVICES

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Write a short note on 'BARC'.
- (b) Write scope and arrangement of LISA.
- (c) Enlist objectives of NIC.
- (d) Write a note on Lexis-Nexis.
- (e) Mention the function of DEVSIS.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) State the scope and importance of Biological Abstract.
- (b) Discuss Operations of Boolean Logic with suitable examples.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Describe Pre-co-ordinate and Post-co-ordinate Indexing System giving suitable example.
- (b) Write detailed note on AGRIS.

[4311]-204/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-204

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) 'बार्क' (BARC) वर थोडक्यात टीप लिहा.
- (ब) 'लिसा' (LISA)ची व्याप्ती व रचना लिहा.
- (क) 'एन.आय.सी.' (NIC)नी उद्दिष्टे नमूद करा.
- (ड) 'लेक्सिस-नेक्सिस' (Lexis-Nexis) वर टीप लिहा.
- (इ) 'डेवसिस' (DEVSIIS)चे कार्य नमूद करा.

प्र.2) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) 'बायोलॉजिकल अॅब्सट्रॅक्ट' (Biological Abstract)ची व्याप्ती व महत्त्व सांगा.
- (ब) 'बुलियन लॉजिक' (Boolean Logic)चे ऑपरेटरची सोदाहरण चर्चा करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) 'पूर्व समन्वय निर्देशन पद्धती' व 'पश्चात समन्वय निर्देशन पद्धती'चे सोदाहरण वर्णन करा.
- (ब) 'अॅग्रिस' (AGRIS) वर सविस्तर टीप लिहा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-205

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-205 : KNOWLEDGE ORGANISATION – B (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Write with examples various species of Classification Schemes.
- (b) Define Enumerative and Analytico-synthetic Classification Schemes.
- (c) Write short biographical sketch of Melvil Dewey.
- (d) Enlist Postulates in Colon Classification Scheme.
- (e) Define Rigidly-foceted Classification Scheme.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain the Standard Subdivisions in Dewey Decimal Classification.
- (b) State the importance of Common and Special Auxiliaries in Universal Decimal Classification.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Write detailed note on Colon Classification Scheme.
- (b) Describe the contribution of ISKO, CRG and FID/CR in Classification Research.

[4311]-205/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-205

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) वर्गीकरण पद्धतीच्या विविध प्रकारांचे उदाहरणे देवून सर्व प्रकार लिहा.
- (ब) परिगणनात्मक आणि विश्लेषण - संश्लेषणात्मक वर्गीकरण पद्धतीची व्याख्या लिहा.
- (क) मेलविल ड्युई ह्यांचे थोडक्यात चरित्र लिहा.
- (ड) कोलन वर्गीकरण पद्धतीतील गृहितांची यादी द्या.
- (इ) ताठर-पैलूबद्ध वर्गीकरण पद्धतीची व्याख्या लिहा.

प्र.2) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) ड्युई डेसिमल वर्गीकरण पद्धतीतील सामान्य उपविभागांच्या तक्त्यांचे स्पष्टीकरण लिहा.
- (ब) युनिव्हर्सल डेसिमल वर्गीकरण पद्धतीमधील सामान्य व विशेष तक्त्यांचे महत्त्व विशद करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) कोलन वर्गीकरण पद्धतीवर सविस्तर टीप लिहा.
- (ब) इस्को, सी.आर.जी. आणि एफआयडी/सीआर या संस्थांचे वर्गीकरणाच्या संशोधनातील योगदान वर्णन करा.

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-206

B. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2013

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

BL-206 : DOCUMENT DESCRIPTION - B (THEORY)

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Explain Concept of 'Canon of Currency'.
- (b) Enlist different Categories of Non-print Media.
- (c) Write a short note on CCF.
- (d) Define the term Union Catalogue.
- (e) Write a short note on Indic Names.

Q.2) Write answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a essay on Metadata
- (b) Explain Cataloguing of Non-print Materials.

Q.3) Write answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) What is Subject Cataloguing ? Explain the methods of Deriving Subject Headings.
- (b) Define Centralized Cataloguing. Discuss various forms of Centralized Cataloguing.

[4311]-206/1

Seat No.	

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[4311]-206

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) प्रत्येकी ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) प्रचलितता सूत्रची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ब) अमुद्रित प्रलेखांचे विविध प्रकारांची यादी नमूद करा.
- (क) सी.सी.एफ. (CCF) वर थोडक्यात टीप लिहा.
- (ड) संघ तालिका प्रक्रियाची व्याख्या घ्या.
- (इ) 'भारतीय ग्रंथकार नामे'वर थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) 'मेटाडेटा' (Metadata) वर निबंध लिहा.
- (ब) अमुद्रित प्रलेखांचे तालिकीकरण स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) विषय तालिकीकरण म्हणजे काय ? विषय शीर्षके तयार करण्याचा पद्धतीची चर्चा करा.
- (ब) केंद्रीय तालिकीकरणाची व्याख्या द्या. केंद्रीय तालिकीकरण यांच्या विविध स्वरूपाची चर्चा करा.

[4311]-206/2